

Rekultywacja terenów pogórnich: czy Państwo wspiera/ułatwia ten proces?

czerwiec 2025 r.

Autor prezentacji: mgr Mariusz Dyka

Zakład Geologii Środowiskowej GSG-586

Zastępca Dyrektora

Oddziału Górnośląskiego w Sosnowcu

Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy

**Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy**
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

JAK NALEŻY ROZUMIEĆ POJĘCIE REKULTYWACJI?

USTAWA z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

REKULTYWACJA GRUNTÓW – rozumie się przez to nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym (wartość użytkowa zmalała) albo zdewastowanym (całkowita utrata wartości użytkowej) wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg (wg art. 4 pkt 18).

PN-G07800 Górnictwo odkrywkowe – rekultywacja ogólne wytyczne projektowania.

REKULTYWACJA GRUNTÓW – przywracanie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowej lub przyrodniczej przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie własności fizycznych i chemicznych oraz odtworzenie gleb, uregulowanie stosunków wodnych, rekonstrukcje lub budowę dróg dojazdowych ; rozróżnia się fazę rekultywacji przygotowawczej, podstawowej i biologicznej (wg pkt 1.3.1).

Typy rekultywacji rolna, leśna, komunalna wodna i specjalna w zależności od kierunku zagospodarowania gruntu (wg pkt 1.3.5-9).

Pojęcie potoczne WIKIPEDIA

REKULTYWACJA – przywracanie wartości użytkowych lub przyrodniczych terenom zniszczonym przez działalność człowieka.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

WSPARCIE REKULTYWACJI CZYLI CO?

**KLUCZOWE DZIAŁANIA ZWIĄZANE ZE WSPARCIEM PRZEZ PAŃSTWO
REKULTYWACJI TERENÓW POGÓRNICZYCH MOŻNA PODZIELIĆ NA:**

WSPARCIE BEZPOŚREDNIE – środki finansowe wspierające rekultywację terenów pogórnich

WSPARCIE POŚREDNIE – system prawny regulujący proces rekultywacji terenów pogórnich

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

KILKA ZDAŃ NA TEMAT OBECNYCH SYSTEMÓW WSPARCIA FINANSOWEGO PRAC REKULTYWACYJNYCH.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 o ochronie gruntów rolnych i leśnych ZE ŚRODKÓW BUDŻETU WOJEWÓDZTWA, W ZAKRESIE USTALONYM W USTAWIE, FINANSOWANE SĄ ochrona, REKULTYWACJA I POPRAWA JAKOŚCI GRUNTÓW ROLNYCH oraz wypłata odszkodowań przewidzianych ustawą, w szczególności (wg art. 22c ust. 1):

- *rekultywacja na cele rolnicze gruntów, które utraciły lub zmniejszyły wartość użytkową wskutek działalności nieustalonych osób;*
- *rolnicze zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych.*

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska FINANSOWANIE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ OBEJMUJE między innymi PRZEDSIĘWZIĘCIA ZWIĄZANE Z OCHRONĄ POWIERZCHNI ZIEMI, Z WYŁĄCZENIEM REMEDIACJI POLEGAJĄCYCH NA SAMOOCZYSZCZANIU (wg art. 400a ust. 1 pkt 9).

ZADANIA W TYM ZAKRESIE FINANSOWANE SĄ PRZEZ:

- **Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (np. FENX.01.05-IW.01-012/24 Rekultywacja i remediacja, Rekultywacja i remediacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą),
- **Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**, mogą być także finansowane przez **powiaty i gminy**.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

PRZEPISY JAKICH USTAW REGULUJĄ W PODSTAWOWYM ZAKRESIE PROWADZENIE REKULTYWACJI NA TERENACH POGÓRNICZYCH ?

KLUCZOWE PRZEPISY DOTYCZĄCE TYCH PROCESU REKULTYWACJI ZAWIERAJĄ USTAWY:

- **z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze**
(t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1290);
- **z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych**
(t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82);
- **z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska**
(t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.).

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

KTO ODPOWIADA ZA PRZEPROWADZENIE REKULTYWACJI I CZY MAMY Z TYM PROBLEMY?

ZAGADNIENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA REKULTYWACJĘ TERENÓW PO DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ NALEŻY ŚCIŚLE WIĄZAĆ Z ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ ZA PROCES LIKWIDACJI ZAKŁADÓW GÓRNICZYCH (W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI) ORAZ PRZEJĘCIEM NIEKTÓRYCH OBOWIĄZKÓW PRZEZ PODMIOTY DZIAŁAJĄCE W IMIENIU PAŃSTWA.

ISTOTNA JEST ROLA ADMINISTRACJI W SPRAWOWANIU NADZORU NAD PROCESEM REKULTYWACJI.

**Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy**
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

WEDŁUG USTAWY PRAWO GEOLOGICZNE I GÓRNICZE

ZA LIKWIDACJĘ I USUWANIE SKUTKÓW DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU GÓRNICZEGO ODPOWIADA:

- **PRZEDSIĘBIORCA.**

COFNIĘCIE KONCESJI, JEJ WYGAŚNIĘCIE LUB UTRATA JEJ MOCY, bez względu na przyczynę, **NIE ZWALNIA DOTYCHCZASOWEGO PRZEDSIĘBIORCY Z WYKONANIA OBOWIĄZKÓW DOTYCZĄCYCH OCHRONY ŚRODOWISKA I LIKWIDACJI ZAKŁADU GÓRNICZEGO** albo zakładu, z uwzględnieniem ust. 1a oraz art. 39a ust. 1 (wg art. 39 ust. 1).

- **NASTĘPCA PRAWNY, OSOBA POSIADAJĄCA TYTUŁ PRAWNY DO NIERUCHOMOŚCI.**

JEŻELI NIE ISTNIEJE PRZEDSIĘBIORCA, obowiązki określone w ust. 1 wykonuje jego **NASTĘPCA PRAWNY**, a jeżeli nie istnieje przedsiębiorca oraz jego następca prawny – obowiązki określone w ust. 1 wykonuje **WŁAŚCICIEL LUB OSOBA POSIADAJĄCA INNY NIŻ WŁASNOŚĆ TYTUŁ PRAWNY DO NIERUCHOMOŚCI**.
W przypadku potrzeby osobę obowiązującą oraz zakres i sposób wykonania obowiązków określonych w ust. 1 ustala, w drodze decyzji, organ koncesyjny (wg art. 39 ust. 3).

PRZY CZYM W ODNIESIENIU DO REKULTYWACJI:

W PRZYPADKU LIKWIDACJI ZAKŁADU GÓRNICZEGO, w całości lub w części, **PRZEDSIĘBIORCA JEST OBOWIĄZANY** między innymi **PRZEDSIĘWZIĄĆ NIEZBĘDNE ŚRODKI W CELU** ochrony środowiska oraz **REKULTYWACJI GRUNTÓW PO DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ** (wg art. 129 ust. 1 pkt 5).

Do rekultywacji gruntów, o których mowastosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (wg art. 129 ust. 2).

PRZEPISY TE STOSUJE SIĘ ODPOWIEDNIO DO: likwidacji zakładu górniczego, jego oznaczonej części oraz**PROWADZONEJ PRZEZ PODMIOT NIEBĄDĄCY PRZEDSIĘBIORCĄ, w tym LIKWIDACJI BYŁEGO ZAKŁADU GÓRNICZEGO** (wg art. 132).

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

PRZEPISY O USUWANIU SZKÓD TAKŻE MOWIĄ REKULTYWACJI :

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODĘ PONOSI PRZEDSIĘBIORCA PROWADZĄCY RUCH ZAKŁADU GÓRNICZEGO, WSKUTEK KTÓREGO WYSTĄPIŁA SZKODA (wg art. 146 ust. 1).

JEŻELI NIE MOŻNA USTALIĆ, KTO WYRZĄDZIŁ SZKODĘ, odpowiada za nią PRZEDSIĘBIORCA, KTÓRY W DNIU UJAWNIEŃ SIĘ SZKODY MA PRAWO PROWADZIĆ W OBSZARZE GÓRNICZYM, w granicach którego wystąpiła szkoda, działalność regulowaną ustawą (wg art. 146 ust. 2).

JEŻELI NIE ISTNIEJE PRZEDSIĘBIORCA ODPOWIEDZIALNY ZA SZKODĘ ANI JEGO NASTĘPCA PRAWNY, za szkodę odpowiada SKARB PAŃSTWA REPREZENTOWANY PRZEZ WŁAŚCIWY ORGAN NADZORU GÓRNICZEGO
..... (wg art. 146 ust. 3).

NAPRAWIENIE SZKODY W GRUNCIE ROLNYM LUB LEŚNYM ZDEGRADOWANYM LUB ZDEWASTOWANYM NA SKUTEK RUCHU ZAKŁADU GÓRNICZEGO NASTĘPUJE W SPOSÓB OKREŚLONY PRZEPISAMI O OCHRONIE TYCH GRUNTÓW (wg art. 147 ust. 2)

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

ZGODNIE Z USTAWĄ PRAWO GEOLOGICZNE I GÓRNICZE NADZÓR I KONTROLA NAD REKULTYWACJĄ NALEŻY DO:

ORGANÓW NADZORU GÓRNICZEGO.

ORGANY NADZORU GÓRNICZEGO SPRAWUJĄ NADZÓR I KONTROLĘ nad ruchem zakładów górniczych, W SZCZEGÓLNOŚCI W ZAKRESIE:

- **budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym REKULTYWACJI GRUNTÓW PO DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ (wg art. 168 ust. 1 pkt 7).**

ORGANÓW ADMINISTRACJI GEOLOGICZNEJ W ZAKRESIE ZAPISÓW WYDANYCH KONCESJI.

Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, **DO ZAKRESU DZIAŁANIA ORGANÓW ADMINISTRACJI GEOLOGICZNEJ NALEŻY WYKONYWANIE OKREŚLONYCH ZADAŃ, A W SZCZEGÓLNOŚCI:**

- **podejmowanie rozstrzygnięć oraz WYKONYWANIE INNYCH CZYNNOŚCI NIEZBĘDNYCH DO PRZESTRZEGANIA I STOSOWANIA USTAWY, w tym udzielanie koncesji (wg art. 158 pkt 1).**

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

WEDŁUG USTAWY O OCHRONIE GRUNTÓW ROLNYCH LUB LEŚNYCH.

ZGODNIE Z USTAWĄ O OCHRONIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH ZA REKULTYWACJĘ ODPOWIADA:

- **PODMIOT POWODUJĄCY UTRATĘ ALBO OGRANICZENIE WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GRUNTÓW.**
OSOBA POWODUJĄCA UTRATĘ ALBO OGRANICZENIE WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GRUNTÓW JEST OBOWIĄZANA DO ICH REKULTYWACJI NA WŁASNY KOSZT (wg art. 20 ust. 1).
- **STAROSTA (PREZYDENT MIASTA NA PRAWACH POWIATU), DYREKTOR RDLP.**
Rekultywacji na cele rolnicze gruntów rolnych, ZDEWASTOWANYCH LUB ZDEGRADOWANYCH PRZEZ NIEUSTALONE OSOBY, W WYNIKU KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH LUB RUCHÓW MASOWYCH ZIEMI, dokonuje właściwy organ wymieniony w art. 5, przy wykorzystaniu środków budżetu województwa, o których mowa w art. 22b ust. 1, a **rekultywacji gruntów leśnych i gruntów przeznaczonych do zalesienia** – przy wykorzystaniu środków pochodzących z budżetu państwa, **na zasadach określonych w przepisach o lasach** (wg art. 20 ust. 2).
Rekultywacji na cele inne niż wymienione w ust. 2 pozostałych gruntów zdewastowanych lub zdegradowanych przez nieustalone osoby, w wyniku klęsk żywiołowych lub ruchów masowych ziemi, dokonuje właściwy organ wymieniony w art. 5, przy wykorzystaniu środków pochodzących z budżetu państwa lub środków osób zainteresowanych prowadzeniem działalności na zrehabilitowanych gruntach (wg art. 20 ust. 2a).

KONTROLA REKULTYWACJI NALEŻY DO:

KONTROLĘ STOSOWANIA PRZEPISÓW USTAWY SPRAWUJĄ *minister właściwy do spraw rozwoju wsi, minister właściwy do spraw środowiska, marszałkowie województw* oraz podmioty wymienione w art. 5 (*starosta prezydent miasta na prawach powiatu, dyrektor RDLP*) oraz art. 15 ust. 5 (*wójt burmistrz, prezydent miasta*) i art. 16 ust. 5 (*wójt burmistrz, prezydent miasta*) – wg. art. 26 ust. 1.

KONTROLĘ REALIZACJI ZAPISÓW DECYZJI W SPRAWIE REKULTYWACJI SPRAWUJĄ W PRAKTYCE STAROSTOWIE (PREZYDENCI MIAST NA PRAWACH POWIATU).

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

WEDŁUG USTAWY PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA

PODEJMUJĄCY EKSPLOATACJĘ ZŁÓŻ KOPALINY LUB PROWADZĄCY TĘ EKSPLOATACJĘ JEST OBOWIĄZANY
przedsiębrać środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód
powierzchniowych i podziemnych, SUKCESYWNIE PROWADZIĆ REKULTYWACJĘ TERENÓW POEKSPLOATACYJNYCH
oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze (wg art. 126 ust. 2).

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

JEDYNA DECYZJA W SPRAWIE REKULTYWACJI I PROBLEMY Z NIĄ ZWIĄZANE.

DECYZJE W SPRAWACH REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA OKREŚLAJĄ (wg art. 22 ust. 1):

- 1) stopień ograniczenia lub utraty wartości użytkowej gruntów**, ustalony na podstawie opinii, o których mowa w art. 28 ust. 5*;
- 2) osobę obowiązaną do rekultywacji gruntów;**
- 3) kierunek i termin wykonania rekultywacji gruntów;**
- 4) uznanie rekultywacji gruntów za zakończoną.**

*** ROZMIAR OGRANICZENIA WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GRUNTÓW USTALA SIĘ NA PODSTAWIE DWÓCH ODRĘBNYCH OPINII RZECZOZNAWCÓW** (art. 28 ust. 5).

DECYZJE WYDAJE STAROSTA, PO ZASIĘgniĘCIU OPINII (wg art. 22 ust. 2):

- 1) dyrektora właściwego terenowo okręgowego urzędu górniczego** – w odniesieniu do działalności górniczej;
- 2) dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub dyrektora parku narodowego** – w odniesieniu do gruntów o projektowanym leśnym kierunku rekultywacji;
- 3) wójta (burmistrza, prezydenta miasta).**

NALEŻY ZWRÓCIĆ UWAGĘ, PRZEPISY USTAWY O OCHRONIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NIE REGULUJĄ DO CHWILI OBECNEJ ZAGADNIENIA SPORZĄDZANIA NA POTRZEBY REKULTYWACJI GRUNTÓW DOKUMENTACJI REKULTYWACJI (o której mowa w art. 27 ust. 3), JEJ PROJEKTU.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

NIE KAŻDY PROBLEM TERENÓW POGÓRNICZYCH ROZSTRZYGA DECYZJA W SPRAWIE REKULTYWACJI

PRZEPISÓW art. 20 i art. 22 NIE STOSUJE SIĘ DO REKULTYWACJI GRUNTÓW, KTÓRE ZOSTAŁY ZANIECZYSZCZONE SUBSTANCJAMI, PREPARATAMI, ORGANIZMAMI LUB MIKROORGANIZMAMI (wg art. 22a ust. 1).

Do rekultywacji gruntów, o których mowa stosuje się odpowiednio do gruntów zanieczyszczonych (wg art. 22a ust. 1):

- **po dniu 30 kwietnia 2007 r. – przepisy ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2020 r., poz. 2187);**
- **przed dniem 30 kwietnia 2007 r. – przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.**

PRZEPISY art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze umożliwiają wydawanie decyzji ws. rekultywacji DLA GRUNTÓW PO DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ.

PRZEPISY art. 147 ust. 2 MÓWIĄ O USUWANIU SZKODY W GRUNCIE ROLNYM LUB LEŚNYM ZDEGRADOWANYM LUB ZDEWASTOWANYM NA SKUTEK RUCHU ZAKŁADU GÓRNICZEGO nie ma mowy o innych gruntach.

SAMA USTAWA z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych DAJE PODSTAWY DO WYDAWANIA DECYZJI W SPRAWIE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA dla zdegradowanych i zdewastowanych GRUNTÓW ROLNYCH LUB LEŚNYCH.

KLUCZOWE PYTANIE BRZMI - JAKIE DECYZJE MAJĄ REGULOWAĆ NIEOBJĘTE DECYZJAMI W SPRAWIE REKULTYWACJI PRZYPADKI PRAC ZWIĄZANYCH Z ZAGOSPODAROWANIEM GRUNTÓW PO DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ?

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

PROBLEMY ZGŁASZANE PRZEZ ADMINISTRACJĘ (URZĘDNIKÓW STAROSTW I URZĘDÓW MIAST NA PRAWACH POWIATÓW)

PROBLEM USTALANIA STRON W POSTĘPOWANIACH O WYDANIE DECYZJI WS. REKULTYWACJI NA GRUNTACH ZDEGRADOWANYCH DZIAŁALNOŚCIĄ GÓRNICZĄ OBEJMUJĄCY:

- **NIEAKTUALNE ZAPISY W EWIDENCJI GRUNTÓW I NIERUCHOMOŚCI** - BRAK AKTUALIZACJI WŁASNOŚCI, NIEUREGULOWANE KWESTIE SPADKOWE; LUKI DANYCH ADRESOWYCH,
- **KONIECZNOŚĆ USTALANIA KURATORÓW SĄDOWYCH** – W SZCZEGÓLNOŚCI KOSZTY TAKICH DZIAŁAŃ PRZY DUŻEJ ILOŚCI SPRAW;
- **POSTĘPOWANIA WS. DECYZJI REKULTYWACYJNYCH JAKO DOTYCZĄCE SPRZECZNYCH INTERESÓW STRON BLOKUJĄCYCH ROZSTRZYGNIĘCIA.**

WYMAGANIA SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH I SAMORZĄDOWYCH KOLEGIÓW ODWOŁAWCZYCH – NIEWYKONALNE, CHOĆ MOŻE I SŁUSZNE:

- **SPRZECZNE OCZEKIWANIA CO DO ZAWARTOŚCI ROZSTRZYGNIĘĆ DECYZJI** – CZY OPISYWAĆ W NICH METODY/SPOSÓB REKULTYWACJI?
- **WYMÓG SPORZĄDZANIA OPINII DWÓCH BIEGŁYCH;**
- **KONIECZNOŚĆ PONOSZENIA PRZEZ URZĄD PEŁNYCH KOSZTÓW POSTĘPOWANIA DOWODOWEGO** – KOSZTY PRZY DUŻEJ ILOŚCI SPRAW.

PROBLEMY INTERPRETACYJNE:

- **DOPUSZCZALNY CZAS TRWANIA REKULTYWACJI** - KIEDY MUSI SIĘ ROZPOCZĄĆ, CZY KAŻDA REKULTYWACJA NIE MOŻE TRWAĆ DŁUŻEJ NIŻ 5 LAT?
- **CZY MOŻNA WYDAĆ DECYZJĘ WS. REKULTYWACJI DLA WŁAŚCICIELA GRUNTU?**

DUŻA ILOŚĆ WNIOSKÓW O DECYZJE WS. REKULTYWACJI PRZY POWYŻSZYCH PROBLEMACH GROZI ZABLOKOWANIEM URZĘDÓW.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

REKULTYWACJA A ODPADY – TEMAT BUDZĄCY EMOCJE.

CZEMU SŁUŻY WYKORZYSTANIE ODPADÓW W PROCESACH REKULTYWACJI?

- **KSZTAŁTOWANIE RZEŻBY TERENU** → odpady to często jedyny dostępny materiał „kubaturowy” – masy ziemne z budowli też mają status odpadów.
- **POPRAWIENIE WŁAŚCIWOŚCI FIZYCZNYCH I CHEMICZNYCH GLEB** → odpady to tani zamiennik nawozów i „polepszaczy” gleb.
- **ODTWORZENIE GLEB** → odpady w szczególności organiczne służą powszechnie do odtwarzania gleb.
- **DO UMOCNIECIA SKARP ORAZ BUDOWY TRAS KOMUNIKACYJNYCH** → odpady wykorzystywane jako tani zamiennik kruszywa.

STOSOWANIE ODPADÓW NASTĘPUJE W RAMACH PROCESU ICH ODZYSKU, CZYLI „procesu, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji”.

JAK PAŃSTWO PRZEPISAMI REGULUJE STOSOWANIE ODPADÓW DO REKULTYWACJI TERENÓW PO DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ.

STOSUJEMY PRZEPISY USTAW:

- **z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach** (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- w niektórych przypadkach z **dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych** (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2236).

KLUCZOWA FORMA REGULACJI TO ZEZWOLENIA NA PRZETWARZANIE ODPADÓW

(art. 41 ust. 1 ustawy o odpadach) -

decyzje starostów (prezydentów miast na prawach powiatów) **marszałków województw, dyrektorów RDOŚ** (tereny zamknięte).

STOSOWANIE ODPADÓW W RAMACH PRAC REKULTYWACYJNYCH TO PRZED WSZYSTKIM ODZYSK POZA INSTALACJAMI REGULOWANY ZAPISAMI ROZPORZĄDZEŃ:

- **Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami** (Dz.U. z 2015 r., poz. 796);
- **Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie procesu odzysku R10** (Dz.U. z 2015 r., poz. 132);
- **Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych** (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 23).

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

PROBLEMY ZE STOSOWANIEM ODPADÓW DO REKULTYWACJI (WSTĘPNE ANALIZY ZESPOŁU GSG PIG PIB)

WYKORZYSTANIE ODPADÓW DO REKULTYWACJI TERENÓW POGÓRNICZYCH GENERUJE PROBLEMY WSPÓLNE DLA TERENÓW ZDEGRADOWANYCH ZARÓWNO PODZIEMNĄ, JAK I POWIERZCHNIOWĄ EKSPLOATACJĄ GÓRNICZĄ.

PROCES PROWADZENIA ODZYSKU ODPADÓW STWARZA TAKIE WYZWANIA JAK:

- **PROBLEMY Z NADZOREM STOSOWANIA ODPADÓW** – duże ilości, długi czas stosowania, ilość koniecznych do nadzoru decyzji (przede wszystkim dla marszałków województw),
- **BRAK SYSTEMATYCZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA ODPADÓW** – monitoringu stosowania odpadów,
- **SŁABY NADZÓR WPŁYWU STOSOWANYCH ODPADÓW NA WODY PODZIEMNE.**

WYKORZYSTANIU ODPADÓW TOWARZYSZĄ PROBLEMY DLA SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- **DYLEMATY CZY EKSPLOATOWAĆ STARE NAGROMADZENIA ODPADÓW** – jako potencjalne źródło surowców,
- **PYTANIE CZY LIKWIDOWAĆ ZALEWISKA I STREFY PODTOPIEŃ** – dylemat chronić czy likwidować,
- **STOSOWANIE PRZYWOŻONYCH „Z ZEWNĄTRZ ODPADÓW”** – powodujące opór i obawy społeczności lokalnych.

PROBLEMY STOSOWANIA ODPADÓW C.D.

WYDAWANIU ZEZWOLEŃ NA PRZETWARZANIE ODPADÓW TOWARZYSZĄ TAKIE PROBLEMY JAK:

- **PRZEWLEKŁOŚĆ POSTĘPOWAŃ PROWADZĄCYCH DO WYDAWANIA ZEZWOLEŃ;**
- **KŁOPOTY Z WŁAŚCIWYM ODCZYTANIEM PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH ZAWARTOŚCI WNIOSKÓW I ZEZWOLEŃ;**
- **SYSTEMOWE LUKI PRAWNE I SPRZECZNOŚCI BLOKUJĄCE BĄDŹ UTRUDNIAJĄCE STOSOWANIE NIEKTÓRYCH PRZEPISÓW** – np. rozporządzenie ws. odzysku poza instalacjami powołuje się na decyzję ws. rekultywacji, która nie ma zapisów o stosowaniu odpadów;
- **BRAK BEZPOŚREDNIEGO POWIĄZANIA DECYZJI W SPRAWIE REKULTYWACJI Z ZASADAMI STOSOWANIA ODPADÓW;**
- **POMIJANIE MOŻLIWOŚCI SPORZĄDZANIA DOKUMENTACJI HYDROGEOLOGICZNYCH;**
- **PROBLEMY ZE STOSOWANIEM OBSZARÓW NA OBSZARACH ZAWODNIONYCH** – dylemat interpretacji zakazu wprowadzania odpadów do wód;
- **PROBLEMY Z NADZOREM NAD SYSTEMAMI MONITORINGU** – do kogo kierować sprawozdania?
- **KŁOPOTY Z LEGALIZACJĄ INSTALACJI DO PRZETWARZANIA ODPADÓW.**

OBSERWOWANY JEST WYSOKI, STAŁE ROSNĄCY OPÓR SPOŁECZNY PRZED STOSOWANIEM ODPADÓW.

OBSERWOWANY WZROST PROBLEMÓW ZE STOSOWANIEM ODPADÓW WYMAGA PRZEMYSŁENIA FUNKCJONOWANIA PRZEPISÓW REGULUJĄCYCH TAKIE PROCESY, W TYM DOTYCZĄCYCH REKULTYWACJI POPRZECZ WYPEŁNIANIE I KSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI TERENU.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

WNIOSKI I POSTULATY, CZYLI ODPOWIEDŹ NA POSTAWIONE W TYTULE PYTANIE:

- **POSIADAMY ROZBUDOWANY SYSTEM PRZEPISÓW** regulujących sposób rekultywacji terenów po działalności górniczej, zawierający mechanizmy potencjalnego wsparcia finansowego tego procesu.
- **PRZEPISY O REKULTYWACJI TERENÓW POGÓRNICZYCH ZAWIERAJĄ LUKI I BRAKI.**
- **WIDOCZNE SĄ OGRANICZENIA** dla stosowania przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
- **WIELE PROBLEMÓW W CHWILI OBECNEJ TOWARZYSZY STOSOWANIU ODPADÓW** do rekultywacji terenów pogórnich mimo braku alternatywnych zamienników.
- **SKOKOWY WZROST POSTĘPOWAŃ DOTYCZĄCYCH REKULTYWACJI TERENÓW POGÓRNICZYCH** w związku z procesem transformacji energetycznej i likwidacją KOPALŃ GROZI ZABLOKOWANIEM SYSTEMU WYDAWANIA DECYZJI W SPRAWIE REKULTYWACJI i innych z nimi związanych.
- **WSKAZANIE JEST PODJĘCIE PRAC ZMIERZAJĄCYCH DO UPORZĄDKOWANIA I USPRAWNIENIA DZIAŁANIA PRZEPISÓW REGULUJĄCYCH REKULTYWACJĘ TERENÓW PO DZIAŁALNOŚCI GÓRNICZEJ.**

***DZIĘKUJĘ
ZA UWAGĘ!***

© **PGI-PIB**, Warszawa 2025

**Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy**
państwowa służba geologiczna

pgi.gov.pl

